

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2016 r.
poz. 96, 147, 178,
437, 904.

U S T A W A

z dnia 24 sierpnia 2001 r.

o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się Żandarmerię Wojskową jako wyodrębnioną i wyspecjalizowaną służbę wchodzącą w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Ustawa określa:

- 1) zakres działania i organizację Żandarmerii Wojskowej oraz uprawnienia i obowiązki żołnierzy Żandarmerii Wojskowej;
- 2) rodzaje i zadania wojskowych organów porządkowych oraz uprawnienia i obowiązki żołnierzy tych organów.

3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) żołnierzach Żandarmerii Wojskowej – rozumie się przez to żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową na stanowiskach służbowych w jednostkach organizacyjnych Żandarmerii Wojskowej;
- 2) żołnierzach wojskowych organów porządkowych – rozumie się przez to żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową, wyznaczonych przez właściwy organ wojskowy do pełnienia służby określonej w art. 45;
- 3) Siłach Zbrojnych – rozumie się przez to Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 2

Zakres działania i organizacja Żandarmerii Wojskowej

Art. 2. Nazwa „Żandarmeria Wojskowa”, jej skrót „ŻW” przysługuje wyłącznie służbie, o której mowa w art. 1 ust. 1.

Art. 3. 1. Żandarmeria Wojskowa wykonuje zadania należące do jej zakresu działania w Siłach Zbrojnych oraz w stosunku do osób określonych w ust. 2.

2. Żandarmeria Wojskowa jest właściwa wobec:

- 1) żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową;
- 2) żołnierzy niebędących w czynnej służbie wojskowej w czasie noszenia przez nich mundurów oraz odznak i oznak wojskowych;
- 3) pracowników zatrudnionych w jednostkach wojskowych:
  - a) w związku z ich zachowaniem się podczas pracy w tych jednostkach,
  - b) w związku z popełnieniem przez nich czynu zabronionego przez ustawę pod groźbą kary, wiążącego się z tym zatrudnieniem;
- 4) osób przebywających na terenach lub w obiektach jednostek wojskowych;
- 5) innych osób niż określone w pkt 1–4, podlegających orzecznictwu sądów wojskowych albo jeżeli wynika to z odrębnych przepisów;
- 6) osób niebędących żołnierzami, jeżeli współdziałają z osobami, o których mowa w pkt 1–5, w popełnieniu czynu zabronionego przez ustawę pod groźbą kary albo też jeżeli dokonują czynów zagrażających dyscyplinie wojskowej albo czynów przeciwko życiu lub zdrowiu żołnierza albo mieniu wojskowemu;
- 7) żołnierzy sił zbrojnych państw obcych, przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz członków ich personelu cywilnego, jeżeli pozostają w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, o ile umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, nie stanowi inaczej.

Art. 4. 1. Zadaniami Żandarmerii Wojskowej są:

- 1) zapewnianie przestrzegania dyscypliny wojskowej;
- 2) ochranianie porządku publicznego na terenach i obiektach jednostek wojskowych oraz w miejscach publicznych;
- 3) ochranianie życia i zdrowia ludzi oraz mienia wojskowego przed zamachami naruszającymi te dobra;
- 3a) prowadzenie działań antyterrorystycznych w rozumieniu ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. poz. 904) na obszarach lub w obiektach należących do komórek i jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych albo administrowanych przez te komórki i jednostki organizacyjne;
- 4) wykrywanie przestępstw i wykroczeń, w tym skarbowych, popełnionych przez osoby, o których mowa w art. 3 ust. 2, ujawnianie i ściganie ich sprawców oraz ujawnianie i zabezpieczanie dowodów tych przestępstw i wykroczeń;

- 4a) dokonywanie analizy oświadczeń o stanie majątkowym żołnierzy zawodowych i przedstawianie Ministrowi Obrony Narodowej wniosków w tym względzie;
- 5) zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń przez osoby, o których mowa w art. 3 ust. 2, oraz innym zjawiskom patologicznym, a w szczególności: alkoholizmowi i narkomanii w Siłach Zbrojnych;
- 6) współdziałanie z polskimi oraz zagranicznymi organami i służbami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz policjami wojskowymi;
- 7) zwalczanie klęsk żywiołowych, nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i likwidowanie ich skutków oraz czynne uczestniczenie w akcjach poszukiwawczych, ratowniczych i humanitarnych, mających na celu ochronę życia i zdrowia oraz mienia;
- 8) wykonywanie innych zadań określonych w odrębnych przepisach.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1, Żandarmeria Wojskowa wykonuje poprzez:

- 1) kontrolowanie przestrzegania dyscypliny wojskowej oraz porządku publicznego;
- 2) interweniowanie w przypadkach naruszenia dyscypliny wojskowej lub porządku publicznego;
- 3) opracowywanie dla właściwych organów informacji o stanie dyscypliny wojskowej i przestępczości w Siłach Zbrojnych, a także występowanie do tych organów z wnioskami mającymi na celu zapobieżenie popełnianiu przestępstw, wykroczeń i przewinień dyscyplinarnych;
- 4) wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych;
- 5) wykonywanie czynności procesowych w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o postępowaniu karnym i karnym skarbowym;
- 6) zabezpieczanie śladów i dowodów popełnienia przestępstw i wykroczeń oraz sporządzanie ekspertyz i opinii kryminalistycznych;
- 7) poszukiwanie sprawców przestępstw i wykroczeń oraz zaginionych żołnierzy, a także poszukiwanie utraconych przez jednostki wojskowe: broni, amunicji, materiałów wybuchowych i innego mienia wojskowego oraz materiałów zawierających informacje niejawne;

- 8) wykonywanie kontroli ruchu drogowego, pilotowanie kolumn wojskowych oraz kierowanie ruchem drogowym, w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o ruchu drogowym i o drogach publicznych;
- 9) kontrolowanie uprawnień żołnierzy do noszenia munduru oraz odznak i oznak wojskowych, posiadania uzbrojenia i ekwipunku wojskowego oraz przebywania poza terenami i obiektami jednostek wojskowych;
- 10) kontrolowanie posiadania uprawnień do używania munduru oraz odznak i oznak wojskowych, w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o odznakach i mundurach;
- 11) konwojowanie osób, dokumentów i mienia wojskowego;
- 12) przymusowe doprowadzanie osób, w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o postępowaniu karnym, karnym skarbowym, karnym wykonawczym i cywilnym;
- 13) asystowanie przy czynnościach egzekucyjnych, w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o postępowaniu cywilnym i o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- 14) współuczestniczenie w zapewnianiu porządku podczas trwania imprez masowych przeprowadzanych na terenach i w obiektach jednostek wojskowych, w zakresie i na zasadach przewidzianych w przepisach o bezpieczeństwie imprez masowych;
- 15) wykonywanie zadań policji sądowej w sądach wojskowych i powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, w których utworzono komórki organizacyjne do spraw wojskowych;
- 16) kontrolowanie ochrony mienia wojskowego, a w szczególności przechowywania uzbrojenia i środków bojowych;
- 17) kontrolowanie przestrzegania przepisów o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz o narkomanii, a także wykonywanie czynności przewidzianych w tych przepisach dla organów wojskowych;
- 17a) przyjmowanie i zwalnianie z izby zatrzymań osób, o których mowa w art. 26a, oraz prowadzenie ich ewidencji, przechowywanie dokumentów dotyczących pobytu tych osób w izbach zatrzymań oraz ich rzeczy osobistych, złożonych do depozytu, a także nadzorowanie osób przebywających w izbach zatrzymań;

18) wykonywanie czynności ochronnych w stosunku do uprawnionych osób, a także zabezpieczanie pobytu w jednostkach wojskowych osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe i delegacji zagranicznych.

3. Żandarmeria Wojskowa wykonuje również czynności na polecenie sądu wojskowego i sądu powszechnego oraz prokuratora, a także organów administracji rządowej, wojskowej i samorządu terytorialnego oraz Agencji Mienia Wojskowego w zakresie, w jakim obowiązek ten wynika z odrębnych przepisów.

4. W czasie stanów nadzwyczajnych oraz w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny Żandarmeria Wojskowa wykonuje ponadto zadania określone w odrębnych przepisach.

Art. 5. 1. Żandarmeria Wojskowa wykonuje zadania należące do jej zakresu działania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Żandarmeria Wojskowa może wykonywać zadania należące do jej zakresu działania również poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w stosunku do żołnierzy polskich oraz – w przypadkach określonych w art. 3 ust. 2 pkt 5 – w stosunku do polskich pracowników zatrudnionych za granicą w polskich jednostkach wojskowych i w polskich przedstawicielstwach wojskowych, chyba że umowa międzynarodowa stanowi inaczej.

Art. 6. 1. Dowódcą Żandarmerii Wojskowej i przełożonym wszystkich żołnierzy Żandarmerii Wojskowej jest Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej.

2. Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej podlega bezpośrednio Ministrowi Obrony Narodowej.

3. Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej i jego zastępcę wyznacza na stanowisko służbowe i zwalnia z tego stanowiska Minister Obrony Narodowej.

Art. 7. 1. Żandarmerię Wojskową tworzą:

- 1) Komenda Główna Żandarmerii Wojskowej;
- 2) terenowe jednostki organizacyjne Żandarmerii Wojskowej;
- 3) specjalistyczne jednostki organizacyjne Żandarmerii Wojskowej.

2. Terenowymi jednostkami organizacyjnymi Żandarmerii Wojskowej są:

- 1) oddziały Żandarmerii Wojskowej;
- 2) wydziały Żandarmerii Wojskowej.
- 3) (uchylony)

2a. W skład oddziałów lub wydziałów Żandarmerii Wojskowej mogą wchodzić placówki Żandarmerii Wojskowej, jako ich zamiejscowe komórki wewnętrzne.

3. Minister Obrony Narodowej, w drodze zarządzenia, tworzy, przekształca i znosi terenowe oraz specjalistyczne jednostki organizacyjne Żandarmerii Wojskowej, a także określa ich organizację oraz szczegółowe zakresy i obszary działania jednostek organizacyjnych Żandarmerii Wojskowej, z uwzględnieniem struktury i rozmieszczenia Sił Zbrojnych oraz zadań Żandarmerii Wojskowej.

Art. 8. 1. Żandarmeria Wojskowa składa się z następujących pionów funkcjonalnych:

- 1) dochodzeniowo-śledczego;
- 2) prewencyjnego;
- 3) administracyjno-logistyczno-technicznego.

2. Minister Obrony Narodowej, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi inne niż wymienione w ust. 1 rodzaje pionów funkcjonalnych, określając ich organizację i zakres działania.

Art. 9. 1. Do jednostek organizacyjnych Żandarmerii Wojskowej oraz żołnierzy pełniących służbę w tych jednostkach w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy dotyczące jednostek wojskowych i żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową.

1a. Kandydat ubiegający się o przyjęcie do służby w Żandarmerii Wojskowej może być poddany badaniom psychofizjologicznym.

2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, dodatkowe – poza warunkami ogólnymi ustalonymi dla żołnierzy – warunki fizyczne i psychiczne oraz kwalifikacje żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, w szczególności wymagania co do stanu zdrowia i sprawności fizycznej oraz wykształcenia i umiejętności, a także wymogu niekaralności, z rozróżnieniem żołnierzy zawodowych i niezawodowych.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, dodatkowe – obok posiadanego przez żołnierzy – umundurowanie, uzbrojenie i wyposażenie żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, niezbędne im do wykonywania zadań Żandarmerii Wojskowej.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia:

- 1) plany i programy szkolenia specjalistycznego żołnierzy Żandarmerii Wojskowej;

- 2) formy, metody, sposoby i środki wykonywania czynności służbowych przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, w zakresie objętym przepisami ustawy.

Art. 10. 1. Dokumentem potwierdzającym pełnienie przez żołnierza czynnej służby wojskowej na stanowisku służbowym w jednostce organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej oraz posiadanie przez niego prawa wykonywania czynności należących do jej zakresu działania jest legitymacja żołnierza Żandarmerii Wojskowej.

2. Prawo wykonywania czynności należących do zakresu działania Żandarmerii Wojskowej potwierdza również odznaka identyfikacyjna żołnierza Żandarmerii Wojskowej.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór legitymacji żołnierza Żandarmerii Wojskowej oraz szczegółowy sposób postępowania z nią związanego, a w szczególności ustali dane osobowe wpisywane do legitymacji, organy wydające, wymieniające i odbierające legitymację, przypadki, w których podlega ona zdeponowaniu, wymianie i zwrotowi, oraz sposób jej używania, przechowywania i niszczenia, z rozróżnieniem żołnierzy zawodowych i niezawodowych;
- 2) wzór odznaki identyfikacyjnej żołnierza Żandarmerii Wojskowej oraz szczegółowy sposób postępowania z nią związanego, a w szczególności ustali organy wydające i odbierające odznakę, przypadki, w których podlega ona zdeponowaniu i zwrotowi, oraz sposób jej używania, przechowywania i noszenia, z rozróżnieniem żołnierzy zawodowych i niezawodowych.

Art. 11. 1. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej podczas wykonywania czynności służbowych są obowiązani:

- 1) nosić mundury;
- 2) mieć przy sobie legitymację żołnierza Żandarmerii Wojskowej;
- 3) mieć przy sobie odznakę identyfikacyjną żołnierza Żandarmerii Wojskowej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, o których mowa w art. 40 ust. 2.

Art. 12. 1. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej przed przystąpieniem do wykonania czynności służbowej są obowiązani przedstawić się, podając stopień wojskowy oraz imię i nazwisko, a ponadto na żądanie osoby, której czynność ta dotyczy, są obowiązani okazać legitymację żołnierza Żandarmerii Wojskowej

w sposób umożliwiający odczytanie oraz zanotowanie serii i numeru legitymacji, a także danych osobowych żołnierza.

2. Przepis art. 11 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 13. (uchylony)

Art. 14. 1. Żandarmeria Wojskowa, wykonując zadania, o których mowa w art. 4, współdziała z:

- 1) Służbą Kontrwywiadu Wojskowego, Służbą Wywiadu Wojskowego, wojskowymi organami porządkowymi oraz dowódcami jednostek wojskowych i dowódcami (komendantami) garnizonów;
- 2) Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policją, Strażą Graniczną, organami celnymi, organami kontroli skarbowej, Biurem Ochrony Rządu, strażami ochrony kolei oraz innymi organami uprawnionymi do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, a także organami uprawnionymi do prowadzenia dochodzeń w sprawach o przestępstwa oraz organami, którym przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego, i organami uprawnionymi do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego w sprawach o wykroczenia;
- 3) Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych w zakresie niezbędnym do realizacji jego zadań ustawowych.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres i tryb współdziałania Żandarmerii Wojskowej z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policją, Strażą Graniczną, organami celnymi, organami kontroli skarbowej, Biurem Ochrony Rządu oraz innymi organami uprawnionymi do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, a także organami uprawnionymi do prowadzenia dochodzeń w sprawach o przestępstwa oraz organami, którym przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego, i organami uprawnionymi do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego w sprawach o wykroczenia, z uwzględnieniem właściwości i kompetencji tych organów oraz zadań Żandarmerii Wojskowej.

3. Zakres i tryb współdziałania Żandarmerii Wojskowej ze strażami ochrony kolei określają przepisy o transporcie kolejowym.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, zakres i tryb współdziałania Żandarmerii Wojskowej z organami wojskowymi, o których mowa

w ust. 1 pkt 1, z uwzględnieniem właściwości i kompetencji tych organów oraz zadań Żandarmerii Wojskowej.

Art. 15. Świętem Żandarmerii Wojskowej jest dzień 13 czerwca.

Art. 16. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, znak Żandarmerii Wojskowej, z uwzględnieniem przepisów o znakach Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział 3

Uprawnienia i obowiązki żołnierzy Żandarmerii Wojskowej

Art. 17. 1. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej, wykonując zadania, o których mowa w art. 4, wobec osób określonych w art. 3 ust. 2 mają prawo:

- 1) legitymowania w celu ustalenia tożsamości;
- 2) sprawdzania posiadania uprawnień określonych w odrębnych przepisach;
- 3) zatrzymywania w przypadkach i w trybie określonym w przepisach o postępowaniu karnym;
- 4) zatrzymywania w przypadkach określonych w art. 18 i w przepisach innych ustaw;
- 5) doprowadzania do miejsca pełnienia czynnej służby wojskowej lub miejsca zamieszkania, w przypadkach określonych ustawą;
- 6) osadzania w izbie zatrzymań w przypadkach i w trybie określonym w przepisach o dyscyplinie wojskowej;
- 7) nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia, na zasadach i w trybie określonym dla funkcjonariuszy Policji w przepisach o postępowaniu w sprawach o wykroczenia, a także wykonywania czynności sprawdzających oraz zawiadamiania prokuratora do spraw wojskowych w powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury o popełnieniu wykroczenia, na zasadach i w trybie określonym w przepisach o postępowaniu karnym;
- 8) występowania do dowódców jednostek wojskowych z wnioskami o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, na zasadach i w trybie określonym w przepisach o dyscyplinie wojskowej, postępowaniu karnym i w innych przepisach;
- 9) przeszukiwania osób i pomieszczeń w przypadkach i w trybie określonym w przepisach o postępowaniu karnym i w innych przepisach;

- 10) dokonywania kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagażu osobistego i sprawdzania ładunków w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, z wyjątkiem środków transportu przewożących znaki pieniężne, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego przez ustawę pod groźbą kary albo w celu ustalenia miejsca pobytu lub ujęcia poszukiwanej osoby;
- 10a) obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, a w przypadku czynności operacyjno-rozpoznawczych i administracyjno-porządkowych prowadzonych na podstawie ustawy – także dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom;
- 11) udzielania pouczeń oraz wydawania rozkazów (poleceń) w granicach niezbędnych do wykonania czynności służbowej;
- 12) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców;
- 13) zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek organizacyjnych niż wymienione w pkt 12 oraz stowarzyszeń i fundacji, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy;
- 14) usuwania pojazdów i blokowania kół pojazdów w przypadkach i w trybie określonym w przepisach o ruchu drogowym;
- 15) używania i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej na zasadach określonych w art. 42.

2. Instytucje, organy i przedsiębiorcy, o których mowa w ust. 1 pkt 12, są obowiązani, w zakresie swojego działania, do udzielania żądanej pomocy w ramach obowiązujących przepisów prawa.

3. Jednostki, stowarzyszenia, fundacje i osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 13, są obowiązane do udzielania pomocy w ramach obowiązujących przepisów prawa.

Art. 18. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej mają prawo zatrzymać żołnierza:

- 1) który stwarza w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego albo dla mienia;
- 2) co do którego istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełnił on wykroczenie, a zachodzi obawa co do jego ucieczki lub ukrycia się albo zatarcia śladów, bądź też nie można ustalić jego tożsamości;

- 3) który został ujęty na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia albo w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu tego czynu;
- 4) który rażąco narusza dyscyplinę wojskową lub porządek publiczny, jeżeli zachodzi obawa co do jego ucieczki lub ukrycia się albo zatarcia śladów czynu bądź nie można ustalić jego tożsamości albo gdy zatrzymanie jest niezbędne do niezwłocznego przywrócenia dyscypliny wojskowej lub porządku publicznego;
- 5) który, będąc pozbawiony wolności, samowolnie opuścił izbę zatrzymań, areszt śledczy, zakład karny lub wojskowy areszt dyscyplinarny albo opuścił je na podstawie zezwolenia właściwego organu i w wyznaczonym terminie nie powrócił do nich;
- 6) który, pełniąc niezawodową służbę wojskową, samowolnie przebywa poza jednostką wojskową lub wyznaczonym miejscem przebywania;
- 7) który w mundurze wojskowym znajduje się w miejscu publicznym pod wpływem środka odurzającego lub substancji psychotropowej albo środka zastępczego;
- 8) który nosi mundur wojskowy albo posiada uzbrojenie lub wyekwipowanie wojskowe, niezgodne z obowiązującymi przepisami.

Art. 19. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia, wykroczenia, za które żołnierze Żandarmerii Wojskowej są upoważnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego.

Art. 20. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, zakres czynności policji sądowej, wykonywanych przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 15, oraz sposób ich wykonywania, w tym usytuowanie policji sądowej, wykonywane przez nią czynności oraz sposób jej współdziałania z sądami wojskowymi i prokuratorami do spraw wojskowych oraz ze Służbą Więzienną, mając na względzie potrzebę zagwarantowania prawidłowego toku czynności procesowych.

Art. 21. 1. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i ministrem właściwym do spraw zagranicznych, określi, w drodze rozporządzenia, osoby, w stosunku do których Żandarmeria Wojskowa wykonuje czynności ochronne, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 18,

w sposób nienaruszający właściwości innych organów, a także zakres i tryb współdziałania w tym przedmiocie z Biurem Ochrony Rządu.

2. W przypadku wykonywania czynności ochronnych, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 18, Żandarmerii Wojskowej przysługują uprawnienia określone w art. 17 i art. 42 wobec osób stwarzających zagrożenie dla osób ochraniających.

Art. 22. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób wykonywania uprawnień, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5 i 10–13, w szczególności sposób postępowania i zachowanie żołnierzy Żandarmerii Wojskowej w zależności od stopnia wojskowego żołnierza, wobec którego są wykonywane odpowiednie czynności, a także szczegółowe przypadki dopuszczalności podejmowania oraz sposób dokumentowania tych czynności.

Art. 23. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej w toku wykonywania czynności służbowych mają obowiązek respektowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka, a także wykonywania tych czynności w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której są podejmowane.

Art. 24. 1. Na sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 10 i 12–14, osobie, wobec której została wykonana taka czynność, przysługuje zażalenie do prokuratora do spraw wojskowych w powszechnej jednostce organizacyjnej prokuratury właściwej ze względu na miejsce dokonania czynności, w terminie 7 dni od dnia jej dokonania.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu karnym w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, dotyczące postępowania odwoławczego.

Art. 25. 1. Zatrzymanie żołnierza w przypadkach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4, może nastąpić, gdy zastosowanie innych środków jest nieskuteczne.

2. Żołnierzowi zatrzymanemu w przypadkach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4, przysługują uprawnienia przewidziane w przepisach o postępowaniu karnym dla osób zatrzymanych w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych, a na Żandarmerii Wojskowej ciężą obowiązki wynikające z tych przepisów.

3. Osoba zatrzymana w przypadkach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3 i 4, może być okazywana, fotografowana i poddawana badaniom daktyloskopijnym, gdy jej tożsamości nie można ustalić w inny sposób.

4. Żołnierza zatrzymanego w przypadkach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4, osadza się w izbie zatrzymań.

5. Osobie zatrzymanej w przypadkach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 3 i 4, albo osadzonej w przypadku, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 6, w razie uzasadnionej potrzeby należy niezwłocznie udzielić niezbędnej pomocy medycznej.

6. W wypadku niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w przypadkach, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4, osobie, której ono dotyczyło, przysługuje odszkodowanie i zadośćuczynienie, na zasadach i w trybie określonym w przepisach o postępowaniu karnym.

7. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, sposób udzielania pomocy medycznej, o której mowa w ust. 5, w szczególności szczegółowe przypadki udzielania pomocy medycznej, osoby jej udzielające, miejsce udzielania oraz sposób odpłatności za udzielenie tej pomocy.

Art. 26. (uchylony)

Art. 26a. 1. W izbach zatrzymań umieszcza się zatrzymanych na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 3 i 4, osadzonych na podstawie przepisów o dyscyplinie wojskowej, wykonujących karę aresztu izolacyjnego oraz tymczasowo aresztowanych lub skazanych na podstawie przepisów karnych.

2. Minister Obrony Narodowej, w drodze zarządzenia, tworzy i likwiduje izby zatrzymań w jednostkach organizacyjnych Żandarmerii Wojskowej, w jednostkach wojskowych poza granicami państwa i na okrętach wojennych, z uwzględnieniem struktury i rozmieszczenia Sił Zbrojnych.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki tworzenia i likwidacji izb zatrzymań, rozmieszczenie izb zatrzymań, organy wojskowe uprawnione do ich tworzenia i likwidacji, obowiązek zawiadamiania o tym wojskowego sądu garnizonowego i właściwego zastępcy prokuratora rejonowego do spraw wojskowych oraz warunki lokalizacji izb zatrzymań;
- 2) warunki, jakim powinny odpowiadać izby zatrzymań, z uwzględnieniem ich, budowy i wyposażenia, w szczególności zapewniających wymaganą minimalną

powierzchnię pomieszczeń izb zatrzymań, warunków lokalizacji pomieszczeń izb zatrzymań;

- 3) skład, uprawnienia i obowiązki obsługi izby zatrzymań, z uwzględnieniem możliwości używania lub wykorzystywania przez obsługę izby zatrzymań środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej w przypadkach i na zasadach określonych w art. 23 i w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. poz. 628, z późn. zm.¹⁾);
- 4) organy uprawnione do kontrolowania izb zatrzymań, z uwzględnieniem zakresu tej kontroli;
- 5) warunki i sposób prowadzenia oraz zasady obiegu, okres przechowywania, sposób archiwizowania lub brakowania ewidencji i dokumentacji dotyczącej osób umieszczonych w izbie zatrzymań, a także formy i wzory tej ewidencji i dokumentacji;
- 6) warunki oraz organizację umieszczania w izbie zatrzymań osób, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem czynności dokonywanych wobec tych osób przez obsługę izby zatrzymań.

4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, należy również uwzględnić konieczność dostosowania jego przepisów do warunków pełnienia czynnej służby wojskowej po ogłoszeniu mobilizacji, w stanach nadzwyczajnych, w czasie wojny, a także podczas wykonywania zadań służbowych w strefie działań wojennych oraz w przypadku użycia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, jak również udziału w akcjach humanitarnych, poszukiwawczych lub ratowniczych.

Art. 27. 1. Osobom udzielającym pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 1 pkt 12 i 13, przysługują w czasie jej udzielania uprawnienia żołnierzy Żandarmerii Wojskowej określone w art. 17 ust. 1 pkt 1, 3, 4, 10 i 14.

2. Osobom udzielającym pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 1 pkt 12 i 13, w związku z użyciem ich nieruchomości i rzeczy ruchomych oraz zainstalowanie i eksploataowanie urządzeń technicznych przysługuje ryczałt, a także odszkodowanie za szkody dotyczące tych nieruchomości i rzeczy ruchomych powstałe w czasie

---

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1165 oraz z 2014 r. poz. 24 i 1199.

udzielania pomocy i w związku z nią, na zasadach i w trybie określonych w przepisach o świadczeniach rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju.

3. Osobom, które doznały uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku powstałego w czasie udzielania pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 1 pkt 12 i 13, lub w związku z jej udzielaniem, oraz członkom rodzin osób zmarłych wskutek takiego wypadku przysługuje jednorazowe odszkodowanie, renta inwalidzka i rodzinna oraz świadczenie wyrównawcze, na zasadach i w trybie określonym w przepisach o świadczeniach osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju.

Art. 28. 1. W celu odnalezienia żołnierza poszukiwanego listem gończym Żandarmeria Wojskowa może, za zgodą prokuratora do spraw wojskowych, publikować w środkach masowego przekazu dane osobowe i fotografie lub inne wizerunki tego żołnierza.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w razie zaginięcia żołnierza, z tym że zgoda prokuratora do spraw wojskowych jest w takim przypadku również wymagana.

Art. 29. 1. Żandarmeria Wojskowa, w granicach zadań określonych w art. 4 ust. 1 oraz w stosunku do osób wskazanych w art. 3 ust. 2 pkt 1, pkt 3 lit. b i pkt 5, z zachowaniem ograniczeń wynikających z art. 30–33 oraz z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 2135 i 2281), może uzyskiwać informacje, w tym niejawnie, gromadzić je, przechowywać, sprawdzać, przetwarzać i przekazywać.

2. Żandarmeria Wojskowa może pobierać, gromadzić i wykorzystywać w celach wykrywczych i identyfikacyjnych odciski linii papilarnych, zdjęcia oraz dane osobowe, w tym ujawniające pochodzenie etniczne, przynależność wyznaniową oraz dane o stanie zdrowia, osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, a także osób o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swoją tożsamość, bez zgody i wiedzy osoby, której dane dotyczą.

3. Dane osobowe, o których mowa w ust. 2, z wyłączeniem danych ujawniających pochodzenie etniczne lub przynależność wyznaniową, przechowuje się, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5, przez okres niezbędny do wykonania ustawowych zadań przez Żandarmerię Wojskową. Organy Żandarmerii Wojskowej dokonują weryfikacji tych danych nie rzadziej niż co 10 lat od dnia uzyskania informacji.

4. Do przechowywania danych osobowych ujawniających pochodzenie etniczne lub przynależność wyznaniową osób skazanych za popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego nie stosuje się ograniczeń, o których mowa w ust. 3.

5. Dane osobowe ujawniające pochodzenie etniczne lub przynależność wyznaniową osób podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, które nie zostały skazane za te przestępstwa, podlegają komisyjnemu i protokolarnemu zniszczeniu niezwłocznie po uprawomocnieniu się stosownego orzeczenia.

6. Żandarmeria Wojskowa w celu realizacji ustawowych zadań może korzystać z informacji o osobie, w tym danych osobowych uzyskanych przez uprawnione organy, służby i instytucje państwowe w wyniku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych lub prowadzenia kontroli operacyjnej, oraz przetwarzać je w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych bez wiedzy i zgody osoby, której dane dotyczą. Administrator danych, o których mowa w ust. 2, jest obowiązany udostępnić dane na podstawie imiennego upoważnienia Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej lub komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej okazanego przez żołnierza Żandarmerii Wojskowej, wraz z legitymacją służbową. Fakt udostępnienia tych danych podlega ochronie na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1228, z późn. zm.²⁾).

7. Organy, o których mowa w ust. 6, mogą wyrazić pisemną zgodę na udostępnianie danych zgromadzonych w zbiorach jednostkom organizacyjnym Żandarmerii Wojskowej, za pomocą urządzeń teletransmisyjnych, bez konieczności składania pisemnego wniosku, jeżeli jednostki te spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności.

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 21, 1224 i 2281.

8. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób gromadzenia odcisków linii papilarnych, zdjęć oraz danych osobowych, o których mowa w ust. 2, w szczególności przypadki i sposoby pobierania odcisków linii papilarnych, przeprowadzania wywiadu daktyloskopijnego oraz wykonywania zdjęć sygnalitycznych, a także reguły ich przechowywania i wykorzystywania.

9. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia, o którym mowa w ust. 6, uwzględniając niezbędne dane żołnierza Żandarmerii Wojskowej.

Art. 30. 1. W celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw, w tym przestępstw skarbowych, popełnionych przez osoby, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1, 3, 4, 5 i 6, albo w celu ratowania życia lub zdrowia ludzkiego bądź wsparcia działań poszukiwawczych lub ratowniczych, Żandarmeria Wojskowa może uzyskiwać dane niestanowiące treści odpowiednio, przekazu telekomunikacyjnego, przesyłki pocztowej albo przekazu w ramach usługi świadczonej drogą elektroniczną, określone w:

- 1) art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r. poz. 243, z późn. zm.³⁾), zwane dalej „danymi telekomunikacyjnymi”,
- 2) art. 82 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. poz. 1529 oraz z 2015 r. poz. 1830), zwane dalej „danymi pocztowymi”,
- 3) art. 18 ust. 1–5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2013 r. poz. 1422 oraz z 2015 r. poz. 1844), zwane dalej „danymi internetowymi”

– oraz może je przetwarzać bez wiedzy i zgody osoby, której dotyczą.

2. Przedsiębiorca telekomunikacyjny, operator pocztowy lub usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną udostępnia nieodpłatnie dane, o których mowa w ust. 1:

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 827 i 1198 oraz z 2015 r. poz. 1069, 1893 i 2281.

- 1) żołnierzowi Żandarmerii Wojskowej wskazanemu w pisemnym wniosku Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej lub komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej albo osoby przez nich upoważnionej;
- 2) na ustne żądanie żołnierza Żandarmerii Wojskowej posiadającego pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1;
- 3) za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej żołnierzowi Żandarmerii Wojskowej posiadającemu pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, udostępnianie danych, o których mowa w ust. 1, odbywa się bez udziału pracowników przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, operatora pocztowego lub usługodawcy świadczącego usługi drogą elektroniczną, lub przy ich niezbędnym współudziale, jeżeli możliwość taką przewiduje porozumienie zawarte pomiędzy Komendantem Głównym Żandarmerii Wojskowej a tym podmiotem.

4. Udostępnienie Żandarmerii Wojskowej danych, o których mowa w ust. 1, może nastąpić za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej, jeżeli:

- 1) wykorzystywane sieci i system teleinformatyczny zapewniają:
  - a) możliwość ustalenia osoby uzyskującej dane, ich rodzaju oraz czasu, w którym zostały uzyskane,
  - b) zabezpieczenie techniczne i organizacyjne uniemożliwiające osobie nieuprawnionej dostęp do danych;
- 2) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem zadań wykonywanych przez jednostki organizacyjne Żandarmerii Wojskowej albo prowadzonych przez nie czynności.

5. Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej i komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej prowadzą rejestry wystąpień o uzyskanie danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych zawierające informacje identyfikujące jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej i żołnierza Żandarmerii Wojskowej uzyskującego te dane, ich rodzaj, cel uzyskania oraz czas, w którym zostały uzyskane. Rejestry prowadzi się w formie elektronicznej, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

6. Dane, o których mowa w ust. 1, które mają znaczenie dla postępowania karnego, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej przekazują prokuratorowi właściwemu miejscowo lub

rzeczowo. Prokurator podejmuje decyzję o zakresie i sposobie wykorzystania przekazanych danych.

7. Dane, o których mowa w ust. 1, które nie mają znaczenia dla postępowania karnego, podlegają niezwłocznemu, komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu.

Art. 30a. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2–4, 5 i 8, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub – po uzyskaniu zgody Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej – komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej mogą zarządzić zastosowanie urządzeń uniemożliwiających telekomunikację na określonym obszarze, przez czas niezbędny do wykonywania czynności przez Żandarmerię Wojskową, z uwzględnieniem konieczności minimalizacji skutków braku możliwości korzystania z usług telekomunikacyjnych.

2. O zastosowaniu urządzeń, o których mowa w ust. 1, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej niezwłocznie informuje Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Art. 30b. 1. Kontrolę nad uzyskiwaniem przez Żandarmerię Wojskową danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych sprawuje wojskowy sąd okręgowy właściwy dla siedziby organu Żandarmerii Wojskowej, któremu udostępniono te dane.

2. Organ Żandarmerii Wojskowej, o którym mowa w ust. 1, przekazuje, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, sądowi okręgowemu, o którym mowa w ust. 1, w okresach półrocznych, sprawozdanie obejmujące:

- 1) liczbę przypadków pozyskania danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych oraz rodzaj tych danych;
- 2) kwalifikacje prawne czynów, w związku z zaistnieniem których wystąpiono o dane telekomunikacyjne, pocztowe lub internetowe, albo informacje o pozyskaniu danych w celu ratowania życia lub zdrowia ludzkiego bądź do wsparcia działań poszukiwawczych i ratowniczych.

3. W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, wojskowy sąd okręgowy może zapoznać się z materiałami uzasadniającymi udostępnienie Żandarmerii Wojskowej danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych.

4. Wojskowy sąd okręgowy informuje organ Żandarmerii Wojskowej o wyniku kontroli w terminie 30 dni od jej zakończenia.

5. Kontroli, o której mowa w ust. 1, nie podlega uzyskiwanie danych na podstawie art. 30c ust. 1.

Art. 30c. 1. W celu zapobiegania lub wykrywania przestępstw, w tym przestępstw skarbowych, popełnionych przez osoby, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1, 3, 4, 5 i 6, albo w celu ratowania życia lub zdrowia ludzkiego bądź wsparcia działań poszukiwawczych lub ratowniczych, Żandarmeria Wojskowa może uzyskiwać dane:

- 1) z wykazu, o którym mowa w art. 179 ust. 9 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne,
- 2) o których mowa w art. 161 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne,
- 3) w przypadku użytkownika, który nie jest osobą fizyczną numer zakończenia sieci oraz siedzibę lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej, firmę lub nazwę i formę organizacyjną tego użytkownika,
- 4) w przypadku stacjonarnej publicznej sieci telekomunikacyjnej – także nazwę miejscowości oraz ulicy, przy której znajduje się zakończenie sieci, udostępnione użytkownikowi

– oraz może je przetwarzać bez wiedzy i zgody osoby, której dotyczą.

2. Do udostępniania i przetwarzania danych, o których mowa w ust. 1, art. 30 ust. 2–7 stosuje się.

Art. 31. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych przez Żandarmerię Wojskową w granicach zadań określonych w art. 4 ust. 1 oraz w stosunku do osób wskazanych w art. 3 ust. 2 pkt 1, 3, 5 i 6, w celu zapobieżenia, wykrycia, ustalenia sprawców oraz uzyskania i utrwalenia dowodów, umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego:

- 1) przeciwko pokojowi i ludzkości,
- 2) przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem przestępstw określonych w art. 127–132 Kodeksu karnego,
- 3) przeciwko życiu, określonych w art. 148–150 Kodeksu karnego,
- 4) określonych w art. 140, art. 156 § 1 i 3, art. 163 § 1 i 3, art. 164 § 1, art. 165 § 1 i 3, art. 166, art. 167, art. 171 § 1, art. 173 § 1 i 3, art. 189, art. 189a, art. 200, art. 200a, art. 202 § 3 i 4, art. 211a, art. 223, art. 228 § 1 i 3–5, art. 229 § 1 i 3–5,

art. 230 § 1, art. 230a § 1, art. 231 § 1 i 2, art. 232, art. 245, art. 246, art. 252 § 1–3, art. 258, art. 263 § 1 i 2, art. 265, art. 269, art. 280–282, art. 285 § 1, art. 286 § 1 i 2, art. 299 § 1–6, art. 305, art. 310 § 1, 2 i 4, art. 339 § 2, art. 345 § 2 i 3 oraz art. 358 § 2 Kodeksu karnego,

- 5) skarbowych, jeżeli wartość przedmiotu czynu lub uszczuplenie należności publicznoprawnej przekraczają pięćdziesięciokrotną wysokość najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów,
- 6) określonych w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 554, z późn. zm.⁴⁾),
- 7) określonych w art. 43 i art. 44 ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. z 2015 r. poz. 793, 1893 i 1991),
- 8) określonych w art. 53 ust. 1, art. 55 ust. 1, art. 56 ust. 1, art. 58 ust. 1, art. 59 ust. 1 oraz art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124, z późn. zm.⁵⁾),
- 9) ściganych na mocy umów międzynarodowych ratyfikowanych za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, określonych w polskiej ustawie karnej – gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo będą nieprzydatne, wojskowy sąd okręgowy, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, lub na pisemny wniosek komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej, złożony po uzyskaniu zgody Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej i pisemnej zgody właściwego zastępcy prokuratora okręgowego do spraw wojskowych, może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną.

1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia się wraz z materiałami uzasadniającymi potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej.

2. Pisemną zgodę komendantowi oddziału Żandarmerii Wojskowej, o którym mowa w ust. 1, wydaje zastępca prokuratora okręgowego do spraw wojskowych właściwy ze względu na siedzibę tego komendanta.

---

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 113, poz. 715, z 2009 r. Nr 141, poz. 1149 i Nr 206, poz. 1589 oraz z 2010 r. Nr 98, poz. 626.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 28, 875, 1893, 1916 i 2014.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje wojskowy sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę organu Żandarmerii Wojskowej składającego wniosek.

4. W przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa:

- 1) Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego,
- 2) komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej, po poinformowaniu Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej i po uzyskaniu pisemnej zgody prokuratora, o którym mowa w ust. 2,

może zarządzić kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie do właściwego miejscowo wojskowego sądu okręgowego z wnioskiem o wydanie postanowienia w tej sprawie. W razie nieudzielenia przez sąd zgody w terminie 5 dni od dnia zarządzenia kontroli operacyjnej, organ zarządzający wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz dokonuje protokolarnego, komisyjnego zniszczenia materiałów zgromadzonych podczas jej stosowania.

5. (uchylony)

6. W przypadku zarządzenia kontroli operacyjnej wobec osoby podejrzanej lub oskarżonego, we wniosku organu Żandarmerii Wojskowej o zarządzenie kontroli operacyjnej, zamieszcza się informację o toczącym się wobec tej osoby postępowaniu.

7. Kontrola operacyjna prowadzona jest niejawnie i polega na:

- 1) uzyskiwaniu i utrwalaniu treści rozmów prowadzonych przy użyciu środków technicznych, w tym za pomocą sieci telekomunikacyjnych;
- 2) uzyskiwaniu i utrwalaniu obrazu lub dźwięku osób z pomieszczeń, środków transportu lub miejsc innych niż miejsca publiczne;
- 3) uzyskiwaniu i utrwalaniu treści korespondencji, w tym korespondencji prowadzonej za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- 4) uzyskiwaniu i utrwalaniu danych zawartych w informatycznych nośnikach danych, telekomunikacyjnych urządzeniach końcowych, systemach informatycznych i teleinformatycznych;
- 5) uzyskiwaniu dostępu i kontroli zawartości przesyłek.

8. Wniosek organu Żandarmerii Wojskowej, o którym mowa w ust. 1, o zarządzenie przez sąd wojskowy kontroli operacyjnej powinien zawierać w szczególności:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim;
- 2) opis przestępstwa z podaniem jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej, w tym stwierdzonej bezskuteczności lub nieprzydatności innych środków;
- 4) dane osoby lub inne dane pozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu lub przedmiotu, wobec którego stosowana będzie kontrola operacyjna, ze wskazaniem miejsca lub sposobu jej stosowania;
- 5) cel, czas i rodzaj prowadzonej kontroli operacyjnej, o której mowa w ust. 7.

9. Kontrolę operacyjną zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Wojskowy sąd okręgowy może, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej lub komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej i właściwego prokuratora do spraw wojskowych, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, wydać postanowienie o jednorazowym przedłużeniu kontroli operacyjnej, jeżeli nie ustały przyczyny zarządzenia tej kontroli.

10. W uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania kontroli operacyjnej pojawią się nowe okoliczności istotne dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, wojskowy sąd okręgowy właściwy miejscowo ze względu na siedzibę wnoszącego organu Żandarmerii Wojskowej, na pisemny wniosek Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej lub komendanta oddziału Żandarmerii Wojskowej, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej oraz właściwego prokuratora do spraw wojskowych, może, również po upływie okresów, o których mowa w ust. 9, wydawać kolejne postanowienia o przedłużeniu kontroli operacyjnej na następujące po sobie okresy, których łączna długość nie może przekraczać 12 miesięcy.

10a. Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej albo komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej może upoważnić swojego zastępcę do składania wniosków, o których mowa odpowiednio w ust. 1, 4, 9 i 10, lub do zarządzania kontroli operacyjnej w trybie ust. 4.

11. Do wniosków, o których mowa w ust. 4, 9 i 10, stosuje się odpowiednio ust. 1a i 8. Sąd przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 1, 4, 9 lub 10, zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi wnioski, w szczególności zgromadzonymi podczas stosowania kontroli operacyjnej zarządzanej w tej sprawie.

12. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 4, 9 i 10, wojskowy sąd okręgowy rozpoznaje na posiedzeniu jednoosobowo, przy czym czynności sądu związane z rozpoznaniem tych wniosków są wykonywane w warunkach przewidzianych dla przekazywania, przechowywania i udostępniania informacji niejawnych oraz z odpowiednim zastosowaniem przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator do spraw wojskowych prokuratury okręgowej i przedstawiciel organu Żandarmerii Wojskowej wnioskującego o zarządzanie kontroli operacyjnej.

13. Przedsiębiorca telekomunikacyjny, operator pocztowy oraz usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną są obowiązani do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez Żandarmerię Wojskową kontroli operacyjnej.

13a. Usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną będący mikro- lub małym przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 584, z późn. zm.⁶⁾) zapewnia warunki techniczne i organizacyjne umożliwiające prowadzenie przez Żandarmerię Wojskową kontroli operacyjnej stosownie do posiadanej infrastruktury.

14. Kontrola operacyjna powinna być zakończona niezwłocznie po ustaniu przyczyn jej zarządzenia, najpóźniej jednak z upływem okresu, na który została wprowadzona.

15. Organ Żandarmerii Wojskowej, o którym mowa w ust. 1, informuje właściwego prokuratora do spraw wojskowych o wynikach kontroli operacyjnej po jej zakończeniu, a na jego żądanie – również o przebiegu tej kontroli.

16. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej przekazuje prokuratorowi, o którym mowa w ust. 1,

---

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 699, 875, 978, 1197, 1268, 1272, 1618, 1649, 1688, 1712, 1844 i 1893 oraz z 2016 r. poz. 65.

wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

16a. (uchylony)

16b. (uchylony)

16c. (uchylony)

16d. (uchylony)

16e. (uchylony)

16f. W przypadku, gdy materiały, o których mowa w ust. 16:

- 1) zawierają informacje, o których mowa w art. 178 Kodeksu postępowania karnego, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej albo komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej zarządza ich niezwłoczne, komisyjne i protokolarne zniszczenie;
- 2) mogą zawierać informacje, o których mowa w art. 178a i art. 180 § 3 Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego, albo informacje stanowiące tajemnice związane z wykonywaniem zawodu lub funkcji, o których mowa w art. 180 § 2 Kodeksu postępowania karnego, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej albo komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej przekazuje prokuratorowi do spraw wojskowych te materiały.

16g. W przypadku, o którym mowa w ust. 16f pkt 2, prokurator do spraw wojskowych niezwłocznie po otrzymaniu materiałów, kieruje je do sądu, który zarządził kontrolę operacyjną albo wyraził na nią zgodę w trybie określonym w ust. 4, wraz z wnioskiem o:

- 1) stwierdzenie, które z przekazanych materiałów zawierają informacje, o których mowa w ust. 16f pkt 2;
- 2) dopuszczenie do wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów zawierających informacje stanowiące tajemnice związane z wykonywaniem zawodu lub funkcji, o których mowa w art. 180 § 2 Kodeksu postępowania karnego, nieobjęte zakazami określonymi w art. 178a i art. 180 § 3 Kodeksu postępowania karnego z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego.

16h. Sąd, niezwłocznie po złożeniu wniosku przez prokuratora do spraw wojskowych, wydaje postanowienie o dopuszczeniu do wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów, o których mowa w ust. 16g pkt 2, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu, a także zarządza niezwłoczne zniszczenie materiałów, których wykorzystanie w postępowaniu karnym jest niedopuszczalne.

16i. Na postanowienie sądu w przedmiocie dopuszczenia do wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów, o których mowa w ust. 16g pkt 2, prokuratorowi do spraw wojskowych przysługuje zażalenie. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

16j. Organ Żandarmerii Wojskowej jest obowiązany do wykonania zarządzenia sądu o zniszczeniu materiałów, o którym mowa w ust. 16h, oraz niezwłocznego, komisyjnego i protokolarnego zniszczenia materiałów, których wykorzystanie w postępowaniu karnym jest niedopuszczalne. Organ Żandarmerii Wojskowej niezwłocznie informuje prokuratora, o którym mowa w ust. 16g, o zniszczeniu tych materiałów.

17. Osobie, w stosunku do której była stosowana kontrola operacyjna, nie udostępnia się materiałów zgromadzonych podczas tej kontroli. Przepis nie narusza uprawnień wynikających z art. 321 Kodeksu postępowania karnego.

17a. Wojskowy sąd okręgowy, Prokurator Generalny, zastępca prokuratora okręgowego do spraw wojskowych i organ Żandarmerii Wojskowej prowadzą rejestry postanowień, pisemnych zgód, wniosków i zarządzeń dotyczących kontroli operacyjnej oraz centralny rejestr kontroli operacyjnych. Rejestry prowadzi się w formie elektronicznej, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

18. Zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub niemające znaczenia dla toczącego się postępowania karnego podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu i komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ Żandarmerii Wojskowej, który wnioskował o zarządzenie kontroli operacyjnej.

18a. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 18, organ Żandarmerii Wojskowej jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania właściwego prokuratora, o którym mowa w ust. 1.

19. Na postanowienia sądu, o których mowa w:

- 1) ust. 1, 4, 9 i 10 – przysługuje zażalenie organowi Żandarmerii Wojskowej, który złożył wniosek o wydanie tego postanowienia;
- 2) ust. 4 i 16c – przysługuje zażalenie właściwemu prokuratorowi, o którym mowa w ust. 1.

Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

20. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki, określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

21. Kontrola operacyjna, na którą Żandarmeria Wojskowa uzyskała zgodę, w trybie określonym w niniejszej ustawie, jest realizowana, na wniosek Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego.

22. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, sposób i tryb realizacji wniosku Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, o którym mowa w ust. 21.

Art. 32. 1. W sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 31 ust. 1, w granicach zadań określonych w art. 4 ust. 1 oraz w stosunku do osób wskazanych w art. 3 ust. 2 pkt 1, pkt 3 lit. b i pkt 5, czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawny nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.

2. Czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w ust. 1, mogą polegać także na złożeniu propozycji nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej.

3. Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej w sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 31 ust. 1, może zarządzić na czas określony czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego zastępcy prokuratora okręgowego do spraw wojskowych, którego na bieżąco informuje o wynikach przeprowadzonych czynności. Zastępca prokuratora okręgowego do spraw wojskowych może zarządzić zaniechanie czynności w każdym czasie.

3a. Przed wydaniem pisemnej zgody właściwy zastępca prokuratora okręgowego do spraw wojskowych zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi potrzebę przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej może, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora do spraw wojskowych, jednorazowo przedłużyć stosowanie czynności, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, jeżeli nie ustały przyczyny ich zarządzenia.

5. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą być stosowane środki techniczne umożliwiające uzyskiwanie i utrwalanie treści informacji, w tym obrazu lub dźwięku.

6. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej przekazuje właściwemu zastępcy prokuratora okręgowego do spraw wojskowych wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2. W postępowaniu przed sądem w odniesieniu do tych materiałów stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

6a. Zgromadzone podczas wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, materiały niezawierające dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub niemające znaczenia dla toczącego się postępowania karnego podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu i komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza organ Żandarmerii Wojskowej, który wnioskuje o zarządzenie czynności.

6b. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 6a, organ Żandarmerii Wojskowej jest obowiązany

niezwłocznie poinformować właściwego zastępcę prokuratora okręgowego do spraw wojskowych.

7. W uzasadnionych przypadkach, jeżeli podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1, pojawią się nowe okoliczności istotne dla sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz ustalenia sprawców i uzyskania dowodów przestępstwa, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej może, po uzyskaniu pisemnej zgody właściwego prokuratora do spraw wojskowych, zarządzić kontynuowanie czynności przez czas oznaczony również po upływie okresów, o których mowa w ust. 4.

8. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 33. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych w celu udokumentowania przestępstw, o których mowa w art. 31 ust. 1, albo ustalenia tożsamości osób uczestniczących w tych przestępstwach lub przejęcia przedmiotów przestępstwa, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej może zarządzić niejawne nadzorowanie wytwarzania, przemieszczania, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, jeżeli nie stworzy to zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego.

2. O zarządzeniu, o którym mowa w ust. 1, zawiadamia się niezwłocznie właściwego miejscowo, ze względu na siedzibę organu zawiadamiającego, zastępcę prokuratora okręgowego do spraw wojskowych, który może nakazać zaniechanie czynności w każdym czasie.

3. Organ Żandarmerii Wojskowej, o którym mowa w ust. 1, na bieżąco informuje prokuratora do spraw wojskowych, o którym mowa w ust. 2, o wynikach przeprowadzonych czynności.

4. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w ust. 1, mogą być stosowane środki techniczne umożliwiające uzyskiwanie i utrwalanie treści informacji, w tym obrazu lub dźwięku.

5. Stosownie do zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, organy i instytucje publiczne oraz przedsiębiorcy są obowiązani dopuścić do dalszego przewozu przesyłki zawierające przedmioty przestępstwa w stanie nienaruszonym lub po ich usunięciu albo zastąpieniu w całości lub w części.

6. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej lub komendant oddziału Żandarmerii Wojskowej, za zgodą Komendanta Głównego Żandarmerii Wojskowej, przekazuje właściwemu zastępcy prokuratora okręgowego do spraw wojskowych wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania czynności, o których mowa w ust. 1. W postępowaniu przed sądem w odniesieniu do tych materiałów stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze Kodeksu postępowania karnego.

7. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 34. 1. Żandarmeria Wojskowa, w zakresie koniecznym do wykonania zadań określonych w art. 4 ust. 1, może korzystać z informacji o osobach wskazanych w art. 3 ust. 2 pkt 1, pkt 3 lit. b i pkt 5, uzyskanych przez organy uprawnione do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych w czasie wykonywania tych czynności.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki i tryb przekazywania Żandarmerii Wojskowej informacji o osobach, uzyskanych przez organy uprawnione do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, w czasie wykonywania tych czynności. Rozporządzenie to ustali w szczególności zakres czynności wykonywanych przez te organy na rzecz Żandarmerii Wojskowej, a także sposób występowania Żandarmerii Wojskowej do tych organów o udzielenie informacji oraz sposób ich przekazywania.

Art. 35. Żandarmeria Wojskowa udostępnia organom uprawnionym do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, na wniosek tych organów, informacje o osobach, uzyskane przez nią w czasie wykonywania tych czynności.

Art. 36. 1. Żandarmeria Wojskowa, wykonując czynności operacyjno-rozpoznawcze, może korzystać z pomocy osób niebędących żołnierzami Żandarmerii Wojskowej. Przepis art. 27 ust. 1 stosuje się odpowiednio.

2. Zabronione jest ujawnianie danych o osobie udzielającej pomocy Żandarmerii Wojskowej w wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. W razie odmowy zwolnienia żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub osoby udzielającej mu pomocy w wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” w związku z postępowaniem karnym albo odmowy zezwolenia na udostępnienie materiałów zawierających informacje niejawne o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”, pomimo żądania prokuratora lub sądu, zgłoszonego w związku z postępowaniem karnym w sprawie o przestępstwo przeciwko pokojowi lub ludzkości, przestępstwo wojenne, przestępstwo przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej, przestępstwo zamachu terrorystycznego albo też przestępstwo zabójstwa lub spowodowania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, którego następstwem była śmierć człowieka, Minister Obrony Narodowej przedstawia żądane wyjaśnienia i materiały Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego stwierdzi, że uwzględnienie żądania prokuratora lub sądu jest konieczne do zapewnienia prawidłowości postępowania karnego, Minister Obrony Narodowej jest zobowiązany zwolnić od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” żołnierza Żandarmerii Wojskowej albo udostępnić żądane wyjaśnienia i materiały zawierające informacje niejawne o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”.

4. Dane o osobie, o której mowa w ust. 1, mogą być ujawnione na żądanie prokuratora również w razie uzasadnionego podejrzenia, że popełniła ona przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych. W takim przypadku Minister Obrony Narodowej przedstawia żądane wyjaśnienia i materiały Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego stwierdzi, że uwzględnienie żądania prokuratora lub sądu jest konieczne do zapewnienia prawidłowości postępowania karnego, Minister Obrony Narodowej jest zobowiązany zwolnić od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne”

lub „ściśle tajne” żołnierza Żandarmerii Wojskowej albo udostępnić żądane wyjaśnienia i materiały zawierające informacje niejawne o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”.

5. Jeżeli w czasie korzystania lub w związku z korzystaniem przez Żandarmerię Wojskową z pomocy, o której mowa w ust. 1, osoby udzielające tej pomocy utraciły życie lub poniosły uszczerbek na zdrowiu, osobom tym oraz członkom ich rodzin przysługuje jednorazowe odszkodowanie, renta inwalidzka i rodzinna oraz świadczenie wyrównawcze, na zasadach określonych i w trybie przepisów o świadczeniach osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju.

Art. 37. 1. Za udzielenie pomocy, o której mowa w art. 36 ust. 1, osobom niebędącym żołnierzami Żandarmerii Wojskowej Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej może przyznać wynagrodzenie wypłacane z funduszu operacyjnego Żandarmerii Wojskowej.

2. Zadania Żandarmerii Wojskowej, których koszty ze względu na wyłączenie kosztów według zadań jawności postępowania nie mogą być pokrywane na zasadach określonych w przepisach o finansach publicznych, a finansowanie wykonania czynności operacyjno-rozpoznawczych w szczególności realizowanie kosztów związanych z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych, są finansowane z funduszu operacyjnego.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, przeznaczenie funduszu operacyjnego Żandarmerii Wojskowej oraz sposób tworzenia i dysponowania nim, w szczególności sposób prowadzenia i kontrolowania gospodarki finansowej funduszem operacyjnym i właściwość organów wojskowych w tych sprawach, szczegółowe cele, na które mogą być przeznaczone środki funduszu, sposób dokumentowania wydatków z funduszu i zatwierdzania dowodów księgowych oraz sposób ewidencjonowania środków funduszu i przechowywania jego dokumentacji.

Art. 38. 1. Udzielanie informacji o osobie, uzyskanych w czasie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz w trybie, o którym mowa w art. 37 ust. 1, jest dozwolone wyłącznie na żądanie sądu lub prokuratora, a wykorzystanie tych informacji może nastąpić tylko w celu ścigania karnego.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania, jeżeli ustawa zezwala na udzielenie takich informacji określonej osobie albo obowiązek taki wynika z umowy międzynarodowej, a także w przypadkach gdy zatajenie takiej informacji prowadziłoby do zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego.

Art. 39. Ujawnienie danych o osobie, co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem przez tę osobę czynności operacyjno-rozpoznawczych, może nastąpić tylko na żądanie prokuratora lub sądu. W takim przypadku Minister Obrony Narodowej przedstawia żądane wyjaśnienia i materiały Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego stwierdzi, że uwzględnienie żądania prokuratora lub sądu jest konieczne do zapewnienia prawidłowości postępowania karnego, Minister Obrony Narodowej jest obowiązany zwolnić od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” żołnierza Żandarmerii Wojskowej i udostępnić żądane wyjaśnienia i materiały zawierające informacje niejawne o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”.

Art. 40. 1. Żandarmeria Wojskowa, wykonując czynności operacyjno-rozpoznawcze, zapewnia ochronę środków, form i metod ich wykonywania, zgromadzonych informacji oraz własnych obiektów i danych identyfikacyjnych pozwalających na ustalenie tożsamości żołnierzy Żandarmerii Wojskowej.

2. Wykonując czynności operacyjno-rozpoznawcze, żołnierze Żandarmerii Wojskowej mogą posługiwać się dokumentami, które uniemożliwiają ustalenie danych pozwalających na identyfikację oraz środków, którymi posługują się, wykonując te czynności.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, szczegółowe zasady i tryb wydawania oraz posługiwania się i przechowywania dokumentów, o których mowa w ust. 2, z uwzględnieniem przepisów dotyczących odpowiednich dokumentów oraz przepisów o ochronie informacji niejawnych.

Art. 40a. Żandarmeria Wojskowa może, w zakresie koniecznym do wykonywania jej zadań ustawowych, korzystać z informacji kryminalnej zgromadzonej w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnych.

Art. 41. Żołnierze Żandarmerii Wojskowej w czasie wykonywania czynności służbowych i w związku z nimi korzystają z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Rozdział 4

Stosowanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez Żandarmerię Wojskową

Art. 42. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, żołnierze Żandarmerii Wojskowej mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1–5, 7–9, 11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13 i 17–20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i pkt 4 lit. a i b oraz w art. 47 pkt 1–3 i 5–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, żołnierze Żandarmerii Wojskowej mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 43. (uchylony)

Art. 44. 1. Na sposób użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej przez żołnierzy Żandarmerii Wojskowej osobie, wobec której zostały użyte lub wykorzystane te środki lub ta broń, przysługuje zażalenie do właściwego ze względu na miejsce zdarzenia prokuratora do spraw wojskowych prokuratury rejonowej, w terminie 7 dni od dnia zdarzenia.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu karnym w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych dotyczące postępowania odwoławczego.

Rozdział 5

Wojskowe organy porządkowe

Art. 45. 1. Wojskowymi organami porządkowymi są:

- 1) wchodzący w skład służby garnizonowej:

- a) oficer inspekcyjny garnizonu i jego pomocnik,
  - b) komendant i profos wojskowego aresztu dyscyplinarnego oraz izby zatrzymań,
  - c) dowódca i żołnierze warty garnizonowej,
  - d) dowódca i żołnierze pododdziału alarmowego garnizonu;
- 2) wchodzący w skład służby wewnętrznej jednostki wojskowej:
- a) oficer dyżurny jednostki wojskowej i jego pomocnik,
  - b) komendant i profos izby zatrzymań jednostki wojskowej,
  - c) dowódca i żołnierze warty wewnętrznej jednostki wojskowej,
  - d) dowódca i żołnierze pododdziału alarmowego jednostki wojskowej,
  - e) dyżurny parku sprzętu technicznego.

2. Wojskowymi organami porządkowymi są również dowódcy i żołnierze patroli, konwojów i asyst wyznaczonych przez dowódców (komendantów) garnizonów lub dowódców jednostek wojskowych, a także dowódcy i żołnierze pododdziałów regulacji ruchu jednostek wojskowych.

Art. 46. 1. Zadaniemi wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej są:

- 1) utrzymanie dyscypliny wojskowej;
- 2) ochrona porządku publicznego;
- 3) zapewnienie przestrzegania przepisów porządkowych obowiązujących w miejscach publicznych;
- 4) ochrona i obrona obiektów wojskowych;
- 5) wykonywanie czynności przewidzianych dla wojskowych organów porządkowych w przepisach o postępowaniu karnym, karnym skarbowym, karnym wykonawczym i cywilnym oraz w przepisach o dyscyplinie wojskowej, a także o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2. Wojskowe organy porządkowe wchodzące w skład służby garnizonowej wykonują zadania, o których mowa w ust. 1, w stosunku do osób określonych w art. 3 ust. 2 pkt 1 i 3–6.

3. Wojskowe organy porządkowe wchodzące w skład służby garnizonowej wykonują zadania, o których mowa w ust. 1, do czasu przybycia Żandarmerii Wojskowej lub innego właściwego organu również w stosunku do osób określonych w art. 3 ust. 2 pkt 7.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe czynności wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej, w granicach zadań wymienionych w ust. 1.

Art. 47. Wojskowe organy porządkowe wchodzące w skład służby garnizonowej wykonują zadania, o których mowa w art. 46 ust. 1, na terenie garnizonu, w którym jest wyznaczona ta służba, z wyjątkiem terenów jednostek wojskowych rozmieszczonych w tym garnizonie, w których jest wyznaczona służba wewnętrzna.

Art. 48. 1. Zadaniem wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby wewnętrznej jednostki wojskowej są:

- 1) utrzymanie porządku i dyscypliny wojskowej;
- 2) zapewnienie przestrzegania wojskowych przepisów porządkowych;
- 3) ochrona i obrona obiektów jednostki wojskowej;
- 4) wykonywanie czynności przewidzianych dla wojskowych organów porządkowych w przepisach o postępowaniu karnym, karnym skarbowym, karnym wykonawczym i cywilnym oraz w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

2. Wojskowe organy porządkowe wchodzące w skład służby wewnętrznej jednostki wojskowej wykonują zadania, o których mowa w ust. 1, w stosunku do osób określonych w art. 3 ust. 2 pkt 1 i 3–6.

3. Wojskowe organy porządkowe wchodzące w skład służby wewnętrznej jednostki wojskowej wykonują zadania, o których mowa w ust. 1, do czasu przybycia Żandarmerii Wojskowej lub innego właściwego organu również w stosunku do osób określonych w art. 3 ust. 2 pkt 7.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe czynności wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby wewnętrznej jednostki wojskowej, w granicach zadań wymienionych w ust. 1.

Art. 49. Wojskowe organy porządkowe wchodzące w skład służby wewnętrznej jednostki wojskowej wykonują zadania, o których mowa w art. 48 ust. 1, na terenie jednostki wojskowej, w której jest wyznaczona ta służba.

Art. 50. 1. Skład warty garnizonowej i pododdziału alarmowego garnizonu oraz patrolu, konwoju i asysty służby garnizonowej, a także ich uzbrojenie i wyposażenie określa dowódca (komendant) garnizonu.

2. Skład warty wewnętrznej i pododdziału alarmowego jednostki wojskowej oraz patrolu, konwoju i asysty służby wewnętrznej jednostki wojskowej, a także ich uzbrojenie i wyposażenie określa dowódca jednostki wojskowej.

Art. 51. 1. Żołnierzom wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej w związku z wykonywaniem czynności służbowych przysługują uprawnienia określone w art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4–6, 8, 10 i 11.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, żołnierze wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej w związku z wykonywaniem czynności służbowych mogą użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1–5, 7–9, 11, pkt 12 lit. a, c i d, pkt 13, 17, 19 i 20 tej ustawy, lub wykorzystać te środki.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3, pkt 4 lit. a i b oraz w art. 47 pkt 1–3, 5 i 6 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, żołnierze wojskowych organów porządkowych wchodzących w skład służby garnizonowej i służby wewnętrznej jednostki wojskowej w związku z wykonywaniem czynności służbowych mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

4. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 52. 1. Na sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w art. 17 ust. 1 pkt 1, 2 i 10, przez żołnierzy wojskowych organów porządkowych oraz na sposób użycia lub wykorzystania przez nich środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej osobie, wobec której zostały wykonane te czynności lub użyto lub wykorzystano środki przymusu bezpośredniego lub broń palną, przysługuje zażalenie

do właściwego ze względu na miejsce dokonania czynności prokuratora do spraw wojskowych prokuratury rejonowej, w terminie 7 dni od dnia jej dokonania.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu karnym w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych dotyczące postępowania odwoławczego.

Art. 53. 1. Zadania wojskowych organów porządkowych, o których mowa w art. 45 ust. 2, oraz osoby, wobec których wykonują one te zadania, określają odrębne przepisy.

2. Do żołnierzy wojskowych organów porządkowych, o których mowa w art. 45 ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy art. 51.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 54–68. (pominięte)

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 69. (pominięty)

Art. 70. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.